

VAN POLITICI WORDEN DUIDELIJKE KEUZES VERWACHT

‘Het roer moet om’ wil deltaplan voor de zorg

TON BORSBOOM/ANP PHOTO

De boodschap van het nieuwe manifest van actiegroep 'Het roer moet om' is helder: politiek, zorgverleners, zorgverzekeraars en patiëntenverenigingen moeten samen een deltaplan voor de zorg opstellen 'waar iederéén achter staat'.

Vorige week kwamen de huisartsen achter 'Het roer moet om' met een nieuw manifest, dat toen dit nummer naar de drukker ging was ondertekend door 1101 werkers in de zorg en 228 sympathisanten. Het manifest is gericht aan politici die zich nu moeten uitspreken over hun plannen met de zorg, vinden Peter de Groof, Bart Meijman en Toosje Valkenburg, opstellers van het manifest, en twintig hotshots uit de zorg die het manifest mede ondertekenden. De politici moeten vooral ook aangeven waar ze op willen gaan bezuinigen in de komende regeerperiode.

'Het roer moet om' vindt dat de politieke partijen niet eerlijk zijn in hun verkiezingsprogramma's. Meijman: 'Er wordt te veel mooi weer gespeeld. Uiterst irritant vind ik dat er in vrijwel alle programma's staat dat iedereen recht heeft op de beste zorg. Dat is pure taalinflatie en het is niet waar te maken. Zeg gewoon dat iedereen recht heeft op goede zorg – goed is goed genoeg. Met de belofte van de beste zorg werk je alleen maar zorgconsumentisme – patiënten die shoppen tot ze "de beste" zorg hebben gevonden – en irreële verwachtingen in de hand.'

Volgens Meijman moet duidelijker worden waar de politieke partijen op willen bezuinigen. 'Tenzij ze het budget voor de zorg verhogen natuurlijk – daar ben ik persoonlijk een voorstander van. Nu lijkt het erop dat de partijen álles willen: én betere preventie én de nieuwste kankermedicijnen én overal protonencentra én veel hightech én dat mensen zolang mogelijk thuis wonen met ruim voldoende zorg én 24-uurs(eerstelijns)zorg. Dat kan niet, er moet worden geschrapt. De politiek moet beslissingen gaan nemen.'

Ook huisarts Valkenburg vindt dat de politieke partijen nu eens moeten durven kiezen: 'In de verkiezingsprogramma's wordt nu de illusie gewekt dat álles kan. Maar daar is niet genoeg geld voor. De politiek moet durven zeggen dat bepaalde zorg de samenleving te veel kost; of dat nu geavanceerde kankerbehandelingen zijn of optimale zorg voor kwetsbare ouderen. Iedereen roept daar wat over, maar er is geen beleid. En niemand zegt er iets over, zeker nu in verkiezingstijd niet. Het zijn dan ook vaak politieke keuzes waar kiezers niet op zitten te wachten, omdat die – net als de politici – vaak alleen maar kijken naar wat het hun op korte termijn kost en niet wat het op langere termijn oplevert.'

'De politiek heeft heel veel moeilijke taken afgeschoven naar de partijen in het veld'

Deltaplan

Het manifest van 'Het roer moet om' bevat naast de oproep aan de politiek tien actiepunten. De veranderingen moeten uit de politiek komen maar ook uit het veld, vinden de drie huisartsen. Valkenburg: 'Het antwoord op die tien

actiepunten is wat ons betreft dat er een deltaplan voor de zorg komt. Dat moet worden opgesteld door de politiek, zorgverleners, zorgverzekeraars en patiëntenverenigingen samen. Dat vind ik zelf eigenlijk de allerbelangrijkste conclusie van ons manifest.'

De Groof: 'Op dit moment ontbreekt centrale regie, gebaseerd op een eenduidige visie. Dat komt doordat de politiek heel veel moeilijke taken heeft afgeschoven naar de partijen in het veld. Maar die stellen doorgaans hun eigen belang voor op in plaats van primair te kiezen voor het patiëntenbelang. Het is hoog tijd om een staatscommissie in te stellen die de zorg op de schop neemt en toekomstbestendig maakt. Door plannen te maken waar iederéén achter staat.'

In het deltaplan moeten duidelijke keuzes worden gemaakt voor de zorg, vinden de drie opstellers van het manifest. Keuzes over wat kán in de zorg, binnen het beschikbare budget. Meijman: 'We hebben nu een goede zorg in Nederland, maar onder de bevolking en onder zorgprofessionals leeft de vraag of dat in de toekomst wel zo blijft. En of we alles wat kan en alles wat moet wel kunnen blijven betalen. "Het roer moet om" heeft enorm veel ideeën over wat er in dat plan moet komen te staan. Denk aan oplossingen voor de schaarste aan goedkope medicatie, de hoge prijzen van nieuwe geneesmiddelen, grenzen aan behandelen en wat zorg de burger maximaal mag kosten.'

Administratiedruk

Wat ze het allerliefst veranderd zien in de zorg is de veelheid aan wettelijke regels, richtlijnen en protocollen (punt 1 in het manifest). En vooral de daaruit voortvloeiende controledrift en administratiedruk. Meijman: 'Er moet zoveel worden geadmistreerd in het kader van kwaliteit dat het een serieuze bedreiging voor de zorg vormt. Dat is een bedreiging in tijd en motivatie; veel medewerkers in de zorg vinden dat ze aan het administreren zijn om het administreren en ze zien er de zin niet van in, terwijl het enorm veel werk is. Kwaliteit laat zich echt niet uitdrukken in indicatoren. Er wordt nu te

‘Goede zorg is ook een kwestie van tijd en aandacht’

veel gedacht in managementtermen, gericht op financiën, productie en efficiëntie. Daar hebben veel artsen, en nog meer verpleegkundigen en verzorgenden, last van. Er wordt te weinig bij stilgestaan dat goede zorg ook een kwestie is van tijd en aandacht.’

Valkenburg: ‘Die eindeloze controle geeft mij het gevoel dat ik mijn werk niet kan doen. Dat ze me als professional niet serieus nemen. Zodra er iets wordt bedacht om de kwaliteit te verbeteren, wordt er ook meteen een methode uitgedacht om te controleren of “we” het ook echt doen. Dat noemen wij nou georganiseerd wantrouwen en dat stoort me mateloos.’

Voor De Groef heeft ook punt 4 van het manifest topprioriteit. Hij vindt dat de zorg beter moet worden ingericht op kwetsbare patiënten, zoals ouderen en psychiatrische patiënten. ‘De zorg is goed ingericht voor mondige patiënten van 50 à 60 jaar. Maar de zorg voor kwetsbaardere patiënten – die zelf de regie over hun zorg niet goed kunnen voeren – verschaalt steeds verder. Dat raakt me als huisarts heel erg.’

Nerveus

Zou ‘de politiek’ nu ook iets gaan doen met het manifest? De Groef vreest van niet, zeker niet in verkiezingstijd. ‘Ik denk dat het eigen politieke belang van de verschillende politieke partijen te zwaar weegt en dat er te veel verschillen zijn in visie. Het succes van onze actiegroep “Het roer moet om” heeft aangetoond dat echte veranderingen van onderaf geïnitieerd moeten worden, pas dan gaan koepels, overheid en politiek bewegen.’

Meijman: ‘Ik denk dat de politiek wel een beetje nerveus wordt van dit manifest, vooral omdat het wordt gesteund door 21 kopstukken uit de zorgwereld. Ik denk dus dat ze ons manifest serieus gaan nemen. Maar het blijft politiek en dus zullen ze het spelletje slim spelen. Ik beticht ze niet van valsheid hoor, ik ga uit van de oprechtheid van politici. Maar ze willen er gunstig uitkomen en minder gunstige onderwerpen uit de weg gaan – zeker in verkiezingstijd. Dus zullen ze zeggen dat “er nog lucht in de begroting

voor zorg zit” en dat “er nog efficiëntieslagen te maken zijn”.’

‘Maar als ze slim zijn, omarmen ze het manifest’, zegt Valkenburg, ‘er staat niet zoveel in waar ze het niet mee eens kunnen zijn.’ ■

web

Een eerder nieuwsbericht over het manifest en nieuwsberichten over de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen vindt u op medischcontact.nl/artikelen.

DE ACTIEPUNTEN UIT HET MANIFEST:

1. Stop het georganiseerde wantrouwen en de doorgeschoten controle van de bureaucratie voor patiënten en zorgverleners.
2. Geef concreet aan wat wel en wat niet uit de publieke middelen betaald kan worden.
3. Investeer in professionaliteit en opleiding in plaats van meer controle en betutteling.
4. Verlaat het dogma van ‘eigen-regie’ als excuus voor het onvoldoende leveren van zorg aan kwetsbaren.
5. Laat de zorginhoud – binnen vastgestelde kaders – aan de professionals, bouw u aan de structuur.
6. Repareer de uitvoering van de zorgwetten Zvw, Wmo en Wlz.
7. Realiseer de regionale samenwerking en meerjarige contracten.
8. Zorg voor een structureel debat over gezondheid en zorg met de hele samenleving.
9. Gezondheidskennis en bewegen moet structureel ingebed worden op scholen, richt de publieke ruimte gezond in.
10. Verhoog de prijzen van sigaretten, verminder het aantal verkooppunten drastisch en verdrijf roken uit het publieke domein.

Een uitwerking van de actiepunten vindt u in het manifest op de website van ‘Het roer moet om’: hetroermoetom.nu/oproep-politieke-partijen.html